ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lieta Nr. A420593412
AA43-0748-17/23

S P R I E D U M S
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2017. gada 14. februārī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente K. Kalvāne,
tiesneses I. Amona un V. Zommere

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. C/ pieteikumu par Rīgas domes 2012. gada 12. novembra lēmuma Nr. 1-43/RD-12-631-ap atcelšanu daļā, sakarā ar /pers. C/ apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2013. gada 20. decembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicēja /pers. C/ vērsās Rīgas domes (turpmāk – dome) Pašvaldības ieņēmumu pārvaldē, lūdzot atcelt par zemesgabaliem /adrese/, /adrese A/, /adrese B/ un /adrese A/, aprēķināto nekustamā īpašuma nodokli par laika posmu no 2006. gada līdz 2012. gadam. Lūgums pamatots ar to, ka ir stājies spēkā spriedums civillietā, ar kuru atzīti par spēkā neesošiem no noslēgšanas brīža līgumi, saskaņā ar kuriem pieteicēja iegādājās minētos nekustamos īpašumus.

Dome ar 2012. gada 12. novembra lēmumu Nr. 1?43/RD-12-631-ap (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) pieteicējas lūgumu noraidīja. Lēmums pamatots ar to, ka zemesgrāmatā strīdus laika posmā kā nekustamo īpašumu īpašniece norādīta pieteicēja, tādēļ viņai saskaņā ar likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 2. panta pirmo un otro daļu bija pienākums maksāt nodokli.

[2] Pieteicēja vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu par pārsūdzētā lēmuma atcelšanu.

Tā kā ar Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2012. gada 12. jūnija spriedumu civillietā Nr. C04212600 (turpmāk – spriedums civillietā) zemesgabalu pirkuma līgumi atzīti par spēkā neesošiem no to noslēgšanas brīža un ir atjaunots tāds tiesiskais stāvoklis, kāds bija pirms minēto līgumu noslēgšanas, pieteicēja nav uzskatāma par zemesgabalu īpašnieci un tiesisko valdītāju laika posmā, par kuru pieteicējai aprēķināts nekustamā īpašuma nodoklis.

[3] Dome rakstveida paskaidrojumā norāda, ka pieteikums nav pamatots un lūdza to noraidīt, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā norādīto argumentu pamatota.

[4] Administratīvā rajona tiesa ar 2013. gada 20. decembra spriedumu pieteikumu noraidīja. Tiesa spriedumu pamatoja ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[4.1] Atbilstoši likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 1. pantam, 2. panta pirmajai un otrajai daļai nekustamā īpašuma nodokļa maksāšanas pienākums pamatā izceļas no īpašuma tiesībām.

[4.2] Nekustamā īpašuma pirkuma līgumu atzīšana par spēkā neesošiem nevar būt par pamatu tam, lai atzītu, ka pieteicēja nav bijusi zemesgabalu nekustamā īpašuma nodokļa maksātāja. Pirmkārt, lietā nav apstiprinājuma tam, ka pieteicējai līdz 2012. gada 12. jūnija spriedumam būtu liegtas tiesības lietot zemesgabalus. Otrkārt, ņemot vērā citā pieteicējas lietā Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta (turpmāk – Augstākā tiesa) atzīto, ka pieteicējai kā vienīgajai zemesgabalu īpašniecei bija pienākums maksāt nekustamā īpašuma nodokli par 2009. gadu un pieteicējas īpašuma tiesību izbeigšanās 2012. gadā neietekmē viņas pienākumu maksāt nekustamā īpašuma nodokli par 2009. gadu (*sk. Augstākās tiesas 2013. gada 17. septembra lēmumu lietā Nr. SKA-353/2013*), atzīstams, ka pirkuma līgumu atzīšana par spēkā neesošiem no to noslēgšanas brīža nenozīmē, ka pieteicēja nekad nav bijusi zemesgabalu īpašniece. Atbilstoši pirkuma līgumiem pieteicēja bija zemesgabalu īpašniece no 2006. gada 1. septembra, līdz ar to viņai bija jāmaksā nekustamā īpašuma nodoklis.

[4.3] Ievērojot likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 7. panta trešo daļu un lietas faktiskos apstākļus, tiesa atzina, ka pašvaldība pamatoti secinājusi, ka pieteicējas nekustamā īpašuma nodokļa maksāšanas pienākums izbeidzās 2012. gada 31. decembrī.

[4.4] Tā kā pieteicēja nebija samaksājusi nekustamā īpašuma nodokli par 2010.–2012. gadu, tad ar pārsūdzēto lēmumu pamatoti noteikts pieteicējas pienākums maksāt nekustamā īpašuma nodokli par zemesgabaliem par 2010.–2012. gadu.

[5] Pieteicēja iesniedza apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas spriedumu. Apelācijas sūdzībā pieteicēja norāda, ka nepiekrīt tam, ka viņai jāmaksā nekustamā īpašuma nodoklis par zemesgabaliem strīdus periodā.

Dome rakstveida paskaidrojumu par pieteicējas apelācijas sūdzību neiesniedza.

[6] Administratīvā apgabaltiesa ar 2015. gada 4. jūnija spriedumu pieteikumu apmierināja.

Augstākās tiesa ar 2016. gada 11. oktobra spriedumu atcēla Administratīvās apgabaltiesas 2015.gada 4. jūnija spriedumu un nosūtīja lietu jaunai izskatīšanai Administratīvajai apgabaltiesai.

[7] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 304. panta pirmo daļu apgabaltiesa lietu izskata rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[8] Pārbaudījusi lietas materiālus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteicējas apelācijas sūdzība nav pamatota un pieteikums ir noraidāms.

[9] Apgabaltiesa uzskata, ka vispirms ir precizējams lietā izskatāmais prasījums.

Pirmās instances tiesa administratīvo lietu ir ierosinājusi par pārsūdzētā lēmuma atcelšanu daļā. Ar pārsūdzēto lēmumu ir atstāts spēkā domes Pašvaldības ieņēmumu pārvaldes 2012. gada 13. septembra lēmums, ar kuru ir noraidīts pieteicējas lūgums atcelt par 2006. līdz 2012. gadu aprēķināto nekustamā īpašuma nodokli zemesgabaliem un veikt samaksātā nodokļa atmaksu.

Lai arī pieteicēja pieteikumā ir izteikusi prasījumu atcelt pārsūdzēto lēmumu, tas nesniegs pieteicējai sagaidāmo rezultātu – aprēķinātā nodokļa pārrēķinu un samaksātā nodokļa atmaksu, ko faktiski vēlas pieteicēja.

Līdz ar to pieteicējas prasījums ir precizējams kā prasījums par administratīvā akta izdošanu par aprēķinātā nekustamā īpašuma nodokļa par laika posmu no 2006. līdz 2008.gadam un 2010. līdz 2012.gadam par zemesgabaliem /adrese C/, kadastra Nr./numurs C/, /adrese/, kadastra Nr./numurs/, /adrese A/, kadastra Nr./numurs A/u n /adrese B/, kadastra Nr./numurs B/un nekustamā īpašuma nodokli 2009.gadam par zemesgabalu /adrese B/, kadastra Nr./numurs B/, pārrēķinu un pārmaksātā nodokļa atmaksu *(ņemot vērā to, ka spēkā ir stājies spriedums administratīvajā lietā Nr. A42867509)*.

[10] Pieteicēja ir vērsusies domē ar lūgumu pārrēķināt tai aprēķināto nekustamā īpašuma nodokli no 2006. gada līdz 2012. gadam par zemesgabaliem un veikt pārmaksātā nekustamā īpašuma nodokļa atmaksu, jo pirkuma līgumi, ar kuriem pieteicēja ir iegādājusies zemesgabalus, ar spēkā stājušos spriedumu civillietā ir atzīti par spēkā neesošiem no to noslēgšanas brīža.

Līdz ar to lietā ir izšķirams jautājums, vai apstāklis, ka zemesgabalu pirkuma līgumi, uz kuru pamata ir izdarīti ieraksti zemesgrāmatā par īpašuma tiesību nostiprinājumu uz pieteicējas vārda, ir atzīti par spēkā neesošiem no to noslēgšanas brīža, ir pamats veikt nekustamā īpašuma nodokļa pārrēķinu un atmaksāt pieteicējai samaksāto nodokli.

[11] Saskaņā ar likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 2.panta pirmo daļu nekustamā īpašuma nodokli maksā Latvijas vai ārvalstu fiziskās un juridiskās personas un uz līguma vai citādas vienošanās pamata izveidotas šādu personu grupas vai to pārstāvji, kuru īpašumā vai tiesiskā valdījumā ir nekustamais īpašums. Minētā panta otrā daļa noteic, ka par nekustamā īpašuma īpašnieku šā likuma izpratnē uzskatāma persona, kuras īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu ir nostiprinātas zemesgrāmatā vai kurai piederošais nekustamais īpašums (ēkas un inženierbūves) līdz Zemesgrāmatu likuma spēka atjaunošanai ir reģistrēts pašvaldībā vai Valsts zemes dienestā.

Tātad likumdevējs par nekustamā īpašuma nodokļa maksātājiem vispārīgi ir noteicis personas, kuru īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu ir nostiprinātas zemesgrāmatā. Šī izšķiršanās ir jārespektē. Tādējādi citi apstākļi, piemēram, tiesiska darījuma noslēgšana par īpašuma atsavināšanu vai īpašuma pirkuma līguma atzīšana par spēkā neesošu no noslēgšanas brīža, nav nozīmīgi likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" piemērošanā. Augstākā tiesa arī iepriekš uzsvērusi tieši zemesgrāmatas ieraksta nozīmi iepretim jautājumam par īpašuma pirkuma līguma spēkā esību (*sk. Augstākās tiesas 2004. gada 23. novembra spriedumu lietā Nr. SKA-217/2004, Augstākās tiesas 2013. gada 17. septembra rīcības sēdes lēmumu lietā Nr. SKA-353/2013*).

Augstākā tiesa šajā lietā ir norādījusi, ka apstāklis, ka nekustamā īpašuma pirkuma līgums ir atzīts par spēkā neesošu no noslēgšanas brīža, vispārīgi neļauj pārskatīt nekustamā īpašuma nodokļa samaksas pienākumu par attiecīgo īpašumu, ja personas īpašuma tiesības bija reģistrētas zemesgrāmatā.

Vienlaikus šajā lietā ir konstatējami netipiski apstākļi. Proti, konkrētajā gadījumā ir izveidojies nedabisks un tiesību normām neatbilstošs stāvoklis, kad uz vienu un to pašu īpašumu īpašuma tiesības zemesgrāmatā vienlaikus bija reģistrētas gan pieteicējai, gan arī dzīvojamo māju dzīvokļu īpašniekiem.

Tomēr Augstākā tiesa šajā lietā ir norādījusi, ka šis apstāklis pats par sevi nebūtu pamats nodokli neiekasēt tieši no pieteicējas.

[12] Lietā ir noskaidrojams, vai konkrētajā gadījumā pašvaldība nodokli par attiecīgajiem īpašumiem ir aprēķinājusi dubultā – gan pieteicējai, gan dzīvojamo māju dzīvokļu īpašniekiem.

Apgabaltiesa ieguva informāciju no domes Pašvaldības ieņēmumu pārvaldes un noskaidroja, ka par strīdus laika posmu dzīvojamo māju dzīvokļu īpašniekiem nekustamā īpašuma nodoklis netika aprēķināts *(skat. lietas 2. sējuma 103. lpp.)*. Pastāvot šādiem apstākļiem, apgabaltiesa secina, ka nodoklis dubultā nav aprēķināts.

Vienlaikus norādāms, ka Augstākā tiesa šajā lietā ir secinājusi, ka pašvaldībai nodokļa aprēķināšanas laikā nebija pamata uzskatīt, ka tieši pieteicējai nekustamā īpašuma nodoklis nebija jāmaksā tādēļ, ka iepriekš tie paši zemesgabali tika nodoti privatizācijā dzīvokļu īpašniekiem. Pieteicējas īpašuma tiesības bija nostiprinātas zemesgrāmatā, pirms tam savukārt nodalot zemi un ierakstot atsevišķā nodalījumā, lai atbilstoši tiesas spriedumam nostiprinātu zemesgrāmatā /pers. F/ īpašuma tiesības, un tobrīd pašvaldībai nebija tiesiska pamata to ignorēt.

Līdz ar to pieteicējai aprēķinātie nodokļu maksājumi nav pārskatāmi un pieteikums ir noraidāms.

[13] Pirmās instances tiesa pamatoti noraidīja pieteicējas pieteikumu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309. pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

Noraidīt /pers. C/ pieteikumu par administratīvā akta izdošanu par aprēķinātā nekustamā īpašuma nodokļa par laika posmu no 2006. līdz 2008.gadam un 2010. līdz 2012.gadam par zemesgabaliem /adrese C/, kadastra Nr./numurs C/, /adrese/, kadastra Nr./numurs/, /adrese A/, kadastra Nr./numurs A/un /adrese B/, kadastra Nr./numurs B/un nekustamā īpašuma nodokli 2009.gadam par zemesgabalu /adrese B/, kadastra Nr./numurs B/, pārrēķinu un pārmaksātā nodokļa atmaksu.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, kasācijas sūdzību iesniedzot Administratīvajā apgabaltiesā.

K. Kalvāne

Tiesnese referente

I. Amona

Tiesneses

V. Zommere